

DE TRIBUNE

Redactieadres:

D. J. WIJNKOOP, N. Prinsengracht 10
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:

J. C. GETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.

- VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. -

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct. —
Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal
tarief. —

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: De Strijd in de Bouwvakken. — Nemen
wat bereikbaar is. — Een staaltje van revisionistische
praktijk. — Tweeërlei Katholieken. — De Taktiek der
Vakbeweging. — Vrouwenkiesrecht. — Tweeërlei taktiek?
— Buitenland: Frankrijk; Oostenrijk. — De heer Hugen-
holtz en de Marine-Begroting. — De achteruit krabbe-
lende Krabbe. — De Vrijzinnig-Democrate Ketelaar en
de vrijheid van den Onderwijzer. — Uit de Afdelingen.
— Korrespondentie.

KONGRES

tot vaststelling van Statuten en Huishoudelijk Regle-
ment op Zondag 30 Januari in Handwerkers Vrien-
denkring, Nieuwe Achtergracht bij de Roetersstraat
te Amsterdam. Aanvang 10 uur voormiddag.

Ontwerp-Statuten en Huishoudelijk Reglement zijn
te vinden in het nummer van 1 Mei; amendementen
in dat van 15 Mei 1909. Voor afdelingsbesturen
zijn op aanvraag enkele nummers verkrijgbaar bij
het Partij-Sekretariaat, Van Eeghenlaan 11, Amster-
dam. Eventuele nieuwe amendementen en de
namen der afgevaardigden zende men zoo spoedig
mogelijk aan hetzelfde adres.

Het Partijbestuur.

De Strijd in de Bouwvakken.

De Algemeene Patroons-Vereeniging (A. P. V.) in
de Bouwvakken te Amsterdam, nam het besluit, alle
metselaars en opperlieden (voorzoover die geen leden
zijn eener met de A. P. V. gekontrakteerde vakver-
eeniging) op Zaterdag 15 Jan. e. k. te ontslaan, d.w.z.
uit te sluiten. Het valt af te wachten, hoe in de vol-
gende week het konflikt zich verder zal ontwikkelen.
Voor heden kunnen wij wel dit zeggen: Tegen de
overwoekerende, brutale taktiek van de patroons, om
ieder geschil met hun arbeiders in een algemeene
uitsluiting te doen overgaan, hebben de klassebe-
wuste, de socialistische arbeiders hun vaste en soli-
daire wil van verzet te stellen. Elk vak-arbeider zal
moeten bedenken: Heden zij, morgen wij. En
daarom: Tegenover de uitsluiting der Alg. Patr. Ver.,
zij de algemeene steun der Nederlandsche arbeiders
onze leus.

Maar, er is meer. Voor de zooveelste maal leeren
wij uit dit konflikt, hoe verkeerd het is, ook in de
vakbeweging, om middelen aan te prijzen, zonder
het doel in het oog te houden. Het doel van alle
vakbeweging zoo goed als van de politieke organi-
satie moet zijn: **Versterking van de macht der arbeiders.**
In de vakbeweging kan daartoe onder zekere
omstandigheden ook het kollektieve kontrakt tus-
schen patroons en arbeiders dienen. Onder zekere
omstandigheden. Een dier omstandigheden is, dat
de kontrakteerende partij der arbeiders een in het
vak reeds vrij machtige organisatie moet wezen.
Is dit niet het geval, zijn zooals in de bouwvakken
te Amsterdam de met de patroons kontrakteerende
arbeiders in getal, maar vooral in invloed en prestige,
een min of meer zwakke minderheid onder hun
kameraden, dan wordt het voor langeren tijd met
die minderheid gesloten contract een wapen in de
hand der patroons, om de arbeiders hopeloos te ver-
deelen. De strijd om de beste taktiek in de vak-
beweging wordt dan een middel in de hand der
patroons, om de arbeiders tegen elkaar op te zetten,
en allen te zamen zwak te houden. En de patroons
maken hiervan natuurlijk een gretig gebruik. Zij zoeken
dit relletje van arbeiders tegen arbeiders in stand te
houden, zooals blijkt uit de mededeeling van den

Voorzitter van het N. V. V., dat de patroons met
opzet het getal der gekontrakteerden gering houden.
Hiermede bereiken deze patroons, dat slechts een
gering getal, dus een geringe macht van arbeiders
direkt invloed heeft op de kontrakten, die kontrakten
dus ook weinig aan de arbeiders kunnen bieden,
weinig aantrekkelijk zijn, en slechts te nauwernood
te verbeteren zullen zijn. Anderzijds blijft echter de
door het kontrakt aan de patroons vastzittende min-
derheid een voortdurende bedreiging van den strijd
der nog niet kontrakteerende meerderheid der bouw-
vakarbeiders. **De arbeiders blijven zwak. De kontrakten
slecht.**

Het zal door dit konflikt, hopen we, velen der
'moderne' vakarbeiders thans duidelijk worden, dat
de strijd om de beste taktiek in de vakbeweging
niet met het geweld van den gezamenlijken vijand,
de patroonsklasse, kan noch mag worden beslist.
Dit geweld tegen de „onafhankelijke" broeders te
gebruiken, is een voor de arbeidersklasse ondeugde-
lijk, waarlijk onzedelijk middel. En het z.g.n. voor-
deel van het oogeblik, het kontrakt, is een slimme
schijn door de patroons aan de arbeiders voorgespie-
geld. Het werkelijk arbeiders-belang eischt thans, met
alle macht de bedoelingen van de patroons te door-
kruisen en tegenover de dreigende uitsluiting der pa-
troons te stellen: **De eenheid en solidariteit van alle strij-
dende arbeiders met hun brutaal uitgesloten kameraden.**
WP.

Nemen, wat bereikbaar is.

Ziedaar, de „verstandige, praktische" leuze in zake
sociale hervorming van de revisionisten in de sociaal-
democratie. Die leuze komt hierop neer, dat men
zijn eischen plooit en inkrimpt naar wat men meent
te zien als de kans van de oogenblikkelijke omstan-
digheden. Onder die kans verstaat men dan wat
men meent te zien als uiterste grens waartoe de
heerschende macht van 't oogenblik zal willen gaan.

De politieke en parlementaire actie en de eischen
van de arbeiders te passen en te schikken naar de
meer of min gunstige gezindheid van de heerschers
van 't oogenblik, wordt voorgesteld als de beste
taktiek, als de hoogste wijsheid voor een politieke
arbeiderspartij ter verkrijging van sociale wetten.

Daartegenover wordt als volkomen onvruchtbaar,
dom, ja krankzinnig voorgesteld de taktiek, die de
„orthodoxe Marxisten" willen toepassen, zooals men
die dan gelieft voor te stellen. Men kent die voor-
stelling: steile standpunten zoeken, onmogelijk ver-
vulbare eischen vasthouden, alles of niets willen
hebben; ja niet zeldzaam is de voorstelling alsof de
„orthodoxe Marxisten" en vooral wij verfoeilijke
Tribunisten, eigenlijk liefst geen sociale hervormingen
willen, liefst zien een steeds dieper zinken van de
arbeiders, hopen op een vreeselijke plotselinge
uitbarsting van de wanhopige miljoenen.

* * *

Er is eenige onjuistheid in de voorstelling van
onze tribunale bedoelingen ten opzichte van de waarde
van en den strijd voor sociale wetgeving. De dood-
druktaktiek reeds jarenlang toegepast tegenover de
Marxisten, bestond juist hierin, onjuiste voorstellingen
te wekken en te kweken bij de arbeiders over de
bedoelingen dier Marxisten, waar zij hun overtuiging
uitspraken en hun critiek oefenden.

De waarheid is:

Wij, Marxisten, achten beteekenende sociale her-
vormingen in stevigen klassenstrijd door de arbeiders
veroverd, van 't grootste belang voor de arbeiders-
klasse.

Wij zijn overtuigd, dat van geen enkele burger-
partij iets te verwachten is uit eigen beweging.

Wij weten, dat de gansche bezittende klasse enkel
iets afstaat, uit vrees voor de wassende, steeds dreig-
ender kracht van de socialistische arbeidersbeweging.
(Een reusachtig Patrimonium of Werkliedenverbond,
of een zich noemende socialistische partij die steeds
tammer wordt en steeds meer verslapt in den klassen-
strijd werken niets uit).

Wij weten, dat de handigste, bekwaamste woorden-
strijd in 't parlement allèen *niets, niet het minste*
uitwerkt; omdat het gaat om een *machtskwestie*
tusschen proletariaat en bourgeoisie.

De heerschende klasse luistert niet naar recht of
onrecht, ze houdt wat ze kan en laat slechts los wat
haar uit de klauwen wordt gescheurd.

Daarom is de eenige manier ter verkrijging van
goede sociale wetgeving: de arbeiders te organiseeren
en in beweging te brengen voor scherpe eischen;
eenmaal opgesteld, die eischen vast te houden tot
het laatste toe. Dan alleen heeft men de kans van
de volle eisch vervuld te zien, en zoo dat niet ge-
beurt, tenminste het tot stand komende zoo goed
mogelijk of zoo weinig slecht mogelijk voor de ar-
beiders te maken.

Handelende als de revisionisten: eischen inkrimpen,
tegemootkomen aan de aanbiedingen van burgerlijke
zijde, veel verwachten van handige parlementaire
manoeuvres, meer daarop bouwen dan op de aan-
dringende macht van de arbeidersmassa buiten 't
parlement, met weinig en vaak met schijn tevreden
zijn; zoo handelende komt er van de sociale wet-
geving juist zoo weinig mogelijk terecht.

De meest principieele is meteen de meest vrucht-
bare taktiek.

En bovendien, niet het minst belangrijke: de
marxistische taktiek scherpt het inzicht van de ar-
beiders, gaat gepaard met de meest scherpe socialis-
tische propaganda; de revisionistische taktiek: dat
plooiën en knoeien en verminken van eens gestelde
eischen, dat vertrouwen op burgerlijke rechtvaardig-
heidszin en op de invloed van parlementaire woor-
denstrijd brengt verwarring, verslapping van den
strijd (zie naar den kiesrechtstrijd), is een belemmering
van de socialistische ontwikkeling.

* * *

Een zeer duidelijk voorbeeld uit den allerlaatsten
tijd is de houding van de revisionistische S. D. A. P.
ten opzichte van de arbeiderspensionneering. De
eisch van pensionneering op kosten van den Staat
liet men vallen. Wel is het feitelijk alleen nog
Troelstra (al of niet namens de kamerfractie) die de
volle eisch vallen liet, maar 't lijdt geen twijfel of
de S. D. A. P. zal den van God gegeven leider
volgen.

De revisionistische redeneering is deze: Er is nu
geen kans op staatspensioen bij deze regeering. We
krijgen verzekering met premiebetaling ook door
arbeiders. Geen actie dus meer voor staatspensioen.
Nu actie voor vrijstelling van de laagste loonen.
Zelfs een nadere aanduiding van die laagste loonen,
die vrijstelling behoeven ontbreekt, alreeds niet. In

zijn kerstred sprak Troelstra van f 3 en f 4 op het land en van af f 7 in de stad die geen premie kunnen betalen. De cijfers zullen Talma niet te zeer mishagen, denken we. Hij zal ze graag als uitgangspunt voor verder gepingel aanvaarden.

Wij hebben geen kans op een ontwerp voor staatspensioenen van deze regeering. Juist, maar al de vorige regeeringen dan? Ze dienden, voorzover ze er aan toe kwamen, *verzekeringsontwerpen* in, tot de vrijzinnig democraat Veegens toe.

Waarom dan vroeger den eisch van staatspensioenen aangeheven en maar niet dadelijk gesproken van louter vrijstelling der laagste loonen?

Wordt op deze manier een strijdprogram iets anders dan een onbeteekenende parade met blinkende en lokkende leuzen, waarvoor men op 't oogenblik van den strijd zelf, niet meer staat!

Weg is de scherpe propaganda voor staatspensioenen die de prachtigste gelegenheid biedt voor socialistische propaganda. Verdrongen in wat gepingel om meer of minder vrijstelling.

Weg de eenige kans, door een overweldigende agitatie onder de arbeiders een drukkende verzekeringswet te weren voor de kans op staatspensioenen door even overweldigende agitatie. Men strekt de wapenen nog voor de strijd begonnen is.

Ten slotte is 't ons duidelijk dat, moet er dan toch een verzekeringswet komen, de meest krachtige agitatie voor den alouden eisch staatspensioenen de beste strijd is, om de nadeelen van de verzekeringswet zoo gering mogelijk te doen zijn.

De marxistische taktiek van onwandelbaren strijd voor de volle eischen, heeft voor de arbeidersklasse de best mogelijke practische resultaten voor 't heden, en versterkt de organisatie en de socialistische overtuiging, dus de strijdmacht der arbeidersklasse voor de toekomst.

De teleurstellingen en verslappung, die 't volgen van de revisionistische taktiek de Nederlandsche arbeiders brengen zal, zal hun dat leeren, misschien nog meer, dan de waarschuwingen en de propaganda van onze partij, de S. D. P. St.

Een staaltje van revisionistische practijk.

Onze lezers herinneren zich ongetwijfeld nog de «revolutie», die in 't jaar 1908 plaats vond in de Rotterdamse Arbeiders Cooperatie «Voorwaarts», als gevolg van het drijven der uiterste revisionisten, die de Cooperatie in hun macht wenschten te hebben, liefst met Marxisten als zetbazen.

Wij schreven daarover toen een artikel (te vinden in *De Tribune* van 1 Sept. '08), dat nog al verontwaardiging wekte. Nu, na een jaar revisionistisch werken kunnen wij de gevolgen van den arbeid in de practijk overzien.

In 1907—08 was er volgens den Rotterdamschen correspondent van «*Het Volk*» stagnatie in het Cooperatiebedrijf. Er werd toen f 6600.— winst gemaakt.

In 1908—09 was de winst f 4285.— (volgens het dezer dagen verschenen verslag). We hadden nog niet het genoegen, eenige beschouwing van H. S. of een andere correspondent te lezen.

Het vorig jaar ging het ledental met 90 vooruit en het bestuur vond dit, de omstandigheden in aanmerking genomen, nogal gunstig.

Die zienswijze was volgens *Het Volk* wel wat al te optimistisch (1 Oct. '08). Dit jaar was de vooruitgang 84 leden, een schampere opmerking bleef evenwel achterwege.

Natuurlijk! *Het laatste jaarverslag onthult een jammerlijk fiasco van revisionistische practijk.* We hooren 't de heeren Spiekman, v. Hinte, Schoonderwoerd c.s. nog zeggen: Het Rotterdamsche proletariaat wachtte op de wijzigingen, zooals zij ze voorstelden en doordreven.

Dan zou een tijdperk van bloei aanbreken! „... het ledental nam niet toe in verhouding tot de verwachtingen door velen gekoesterd», schrijft het bestuur nu. Maar, evenwel ziet het bestuur de toekomst heelemaal niet donker in. Integendeel! Er is overleg gepleegd met de besturen van S. D. A. P. en R. B. B. voor de propaganda. Ja, ja, net of dat voor de eerste maal is!

En dan verwacht het bestuur ook nog al wat van de bezuiniging. Hoever ze 't daar al mee gebracht hebben, toont bijzonder duidelijk de exploitatie-rekening van de afd. Drukkerij. Het verslag vestigt er dan ook de aandacht op. Maar het eigenlijke resultaat wordt niet vermeld. Dat zullen wij dus maar aanstippen:

In 1906—07 werd 7.1 %
in 1907—08 » 5.6 %
in 1908—09 » 3.6 % winst gemaakt op die afd. drukk. Nietwaar, dat loopt prachtig.

We zouden nu wel zoo kunnen doorgaan, maar dat zou zonde van de plaatsruimte zijn. De praatjes die er over de fondsen enz. enz. worden verkocht, zullen we maar laten schieten.

We constateren, dat de schijnbezuinigingen natuurlijk slechte resultaten hebben opgeleverd. Het ledental even langzaam of langzamer gegroeid is, niettegenstaande de extra-groote ijver (h) van de vrouwenclub en de verdubbeling van het dividend-percentage.

De S. D. A. P. krijgt nu f 500.— implaats van f 1750.—

en de leden 2 % van hun verbruik. Precies zooals wij, stommelingen, dat het vorig jaar voorspeld hebben.

* * *

De Coöperatie is trouwens niet het eenige staaltje van den vruchtbaren revisionistischen arbeid in R'dam gedurende het jaar 1909.

In de S. D. A. P. heerscht een zoo groote slapheid, dat een cursus-vergadering der Federatie, waar Mevr. R. Holst sprak, onlangs bezocht werd door 50 personen; een andere van Dr. van Leeuwen door 40. De S. D. A. P. heeft weliswaar nog steeds het verlies niet ingehaald, geleden door den uittocht der Marxisten, maar telt toch nog steeds tusschen de 700 en 800 leden. Het vergadering-bezoek is dus wel schitterend. En Spiekman heeft wel gelijk in *Het Volk* te kraaien: wij groeien, wij bloeien.

Trouwens in de vakbeweging is de toestand zoo mogelijk nog beroerder. Men kan geen vakvereenigingsman spreken, of hij klaagt over malaise; de leden zijn voor niets te krijgen, loopen stiekum over naar de Christelijke (Gemeente werklieden), of doen niets.

En op een cursus van den R. B. B., waarbij 7000 leden zijn aangesloten, over de vakbeweging, en waar de al-machtige leider, de heer Spiekman zelf sprak, waren welgeteld onlangs 40 menschen, zegge veertig! Welk een ijver, welk een bloei, welk een revisionistisch geslaagde practijk!

v. R.

Tweeërlei Katholieken.

De Tijd van 30 Dec. j.l. maakt natuurlijkerwijze gebruik van de omstandigheid, dat de S. D. A. P. er te onzen opzichte een katholieke taktiek op nahoudt. In een artikeltje «*De Roode Dompert*» heet het:

De heeren Wijnkoop en Gorter zouden naar Enschede komen om aan de arbeiders de ware socialistische leer te verkondigen; maar wat deed nu het partijbestuur in Enschede, waarin Leeuwenburg het hooge woord voert? 't Is vreeselijk om te zeggen; maar het deed net, wat de katholieken wel eens gedaan hebben: het weigerde hun al de zalen, waarover de sociaal-democraten in Enschede te beschikken hebben.

Lezer, wat zegt gij wel van zulke lichtschiuwendheid, van zulke domperstactiek? Maar hiermede was Wijnkoop de maat nog niet volgemeten. Hij was er n.l. in geslaagd het lokaal der anarchisten te krijgen, en zou daar nu met Gorter optreden. Maar Leeuwenburg had zijn laatste pijl nog niet verschoten. Hij riep het bestuur der Enschedesche afdeling bijeen en hier wist hij het besluit te doen nemen «niet te debatteeren». Waarlijk, de heer Leeuwenburg heeft dus een tweede middel toegepast om den tegenstander te bestrijden, en dat tweede middel heeft hij, evenals het eerste, van de katholieken afgekeken; maar toen de laatsten het in den afgeleopen zomer bij de verkiezingen toepasten, wist hij er niet genoeg op te smalen. Daar Leeuwenburg evenwel ook het spreekwoord kent, dat alle goede dingen in drie zijn, heeft hij nog een derde middel aangegrepen en, o, gruwel, dat heeft hij ook afgekeken van de Roomschen en nog wel van den veel gesmaaden «boeren-pastoor», die van den kansel de geloovigen vermaant om een socialistische vergadering of een zedekwetende tooneelvoorstelling niet te gaan bijwonen. Leeuwenburg heeft in *De Nieuwe Tijd* met cursieve letters laten drukken: «Laat Zondag niemand der partijgenooten, die hun eigen partij liefhebben, naar café Heino gaan. Geen beter middel om hen tot rede te brengen dan hen alleen te laten».

Op zulk een wijze leidt deze socialistische propagandist en redacteur het revisionisme in «*Nieuwe Banen*».

Toch is er nog wel eenig verschil tusschen de banen van *de Tijd* en die van de S. D. A. P. Van de arbeiders, die leden zijn der S. D. A. P. en een dergelijke taktiek dulden, kan men althans nog meenen, dat zij aldus handelen in het verkeerd begrepen belang hunner klasse. Van *de Tijd* weten we, dat zij handelt in 't welbegrepen belang der kapitalistische klasse. Ze make zich niet al te ongerust. Zoowel de arbeiders, die thans staan onder de hoede van heerroom, als die van de S. D. A. P. zullen eindelijk inzien, dat slechts de sociaal-democratie, zooals die belichaamd is in onze partij, haar verlossen zal van de kapitalistische onderdrukking. C.

De taktiek der vakbeweging.

(Vervolg).

Wanneer men een vergelijking maakt tusschen de Deutsche vakbeweging b.v. en de onze en men vindt in Deutschland een of andere methode, dan is 't natuurlijk nog niet veroorloofd deze zonder verder meer maar toepasselijk te verklaren voor de Nederlandsche vakbeweging. Wanneer in de Deutsche vakbeweging het langzamerhand gebruik is geworden, slechts dan te steunen, wanneer de strijdenden behooren tot de moderne vakcentrale, dan is dat zonder verder meer niet eveneens goed voor ons land. Deze taktiek is daarom voor Deutschland een van zelf sprekende geworden, omdat daar naast deze vakcentrale in de eerste plaats staat geen sterk contingent arbeiders, die een andere vaktaktiek voeren, dan onder geloovig régime, en in de tweede plaats, omdat naast de Deutsche socialistisch denkende en georganiseerde arbeidersklasse niet staat een massa ongeorganiseerden, zooals dit in ons land het geval is.

De organisatie op vakgebied bedraagt zelfs in de centra nog maar een tiental procenten. Zondert

men in A'dam den A. N. D. B. uit, dan blijven voor deze stad een 7000-tal georganiseerde arbeiders over, die de moderne-taktiek op vakgebied volgen. In de metaalindustrie zijn duizenden ongeorganiseerd, in vele andere vakken eveneens is de massa ongeorganiseerd. Op misschien een heel enkele uitzondering na is het patronaat in vele vakken de sterk overheersende in 't bedrijf en de vakvereeniging nog slechts een zwakke tegenstander. De vakbeweging is in Holland nog slechts in haar begin en een zware moeitelijke arbeid ligt nog voor ons.

Daarbij komt nog de omstandigheid, dat de S. D. A. P. door haar taktiek de industriele en andere arbeiders niet aantrekt, doch dat veeleer het gevolg van die taktiek is het groeien van den anarchistischen invloed onder de arbeiders. Die invloed is natuurlijkerwijze niet altijd zichtbaar in den groei der anarchistische vakbeweging, al draagt deze soms een meer revolutioneerend karakter en trekt daardoor onbewuste arbeiders aan. De revisionistische taktiek ontnemt den arbeiders 't geloof aan de zekerheid hunner overwinning, door hervorming als hoofddoel te stellen.

Het grootste euvel is niet, dat ze de anarchisten in de kaart speelt, die komen betoogen, dat de politiek tot niets, hoogstens tot zeer weinig dient; het grootste euvel is dat ze een moedeloosheid brengt in de geheele organisatie der arbeidersklasse, die door haar beheerscht wordt. 't Maakt die arbeidersklasse lauw voor elke organisatie, brengt bij hen wantrouwen in de soc. dem. politieke actie, wantrouwen in eigen verlossing van 't kapitalistisch juk.

Of de S. D. P., of onze partij in de eerste jaren voldoende werkkraft zal kunnen ontwikkelen, om dit proces tegen te gaan, is voorshands een vraagstuk, dat nog onoplosbaar is. Geheel zal 't haar zeker niet gelukken, doch zelfs als zij voor een deel daartoe in staat is, zal 't proletariaat haar daarvoor later dankbaar zijn. In elk geval is 't onze taak, 't te beproeven.

Tijdelijk moge dus voor Holland een taktiek te billijken zijn van de vakbeweging waarin ze zegt: wij steunen slechts eigen aangeslotenen, tijdelijk nl. als verweer in haar opkomst tegen het anarchisme; als algemeene taktiek mag noch kan ze door het socialisme worden aanvaard.

Het karakter van onzen strijd laat dit niet toe. We weten maar al te goed, hoe dikwijls organisatie geboren wordt juist uit strijd, uit soms slecht, soms weinig bewust, verzet tegen 't uitbuitende kapitalistische systeem. In Deutschland met zijn meer bewuste, oneindig beter georganiseerde arbeidersklasse zal dit uit den aard der zaak oogenblikkelijk soms minder 't geval schijnen. Hier echter zullen we dit nog vele malen zien gebeuren. Wanneer we dit verzet zien, zouden wij dan als socialistische werklöos blijven, werkloos kunnen blijven? Natuurlijk niet. In zulke gevallen kunnen we niet volstaan met te zeggen: ge hebt geen weerstandskas, ge zijt niet aangesloten bij 't N. V. V., uw taktiek deugt niet.

In zulke gevallen is onze taak te steunen waar we kunnen, met het woord en met de daad. Ons woord zal werkklank vinden, zeiden we reeds, omdat we komen als kameraden, geschoold in den strijd, toegerust met de wetenschap, door bittere ervaring opgedaan.

En wanneer we zien, wanneer we mogen veronderstellen, dat de strijd zal voeren tot organisatie in vakvereeniging of politieke partij, dan hebben we ook financieel te steunen — ook wanneer het N. V. V. dus zijn steun weigert. Onze steun moge misschien in den eersten tijd van niet groote betekenis kunnen zijn voor den strijd, onzen goeden wil hebben we te toonen. 't Zal 't vertrouwen in onze woorden versterken, 't zal 't gevoel van eenheid met de arbeidersklasse van deze stakende kameraden doen geboren worden en doen groeien.

Zeker geldt dit in gevallen waar ongeorganiseerde arbeiders in verzet komen. Doch ook, wanneer een eenigermate groote beweging zich ontwikkelt door 't optreden der werkgevers in een bepaald bedrijf, waarin misschien het een of andere vrije vakvereeningetje zou bestaan. De staking in IJmuiden had, wanneer onze partij nog niet zoo'n pasgeborene ware geweest en haar taktiek op dit gebied vooraf had kunnen worden vastgesteld, door ons moeten worden gesteund. Nu is eenvoudig deze beweging verlopen, zonder dat deze arbeiders de stem van 't socialisme hebben gehoord, zonder dat hun de richtige weg tot bereiking van ook hun doel werd gewezen; nu heeft deze beweging misschien eenige directe voordelen afgeworpen, doch inzicht in het wezen van hun eigen strijd, hun eigen bestaan, heeft het den betrokkenen weinig gebracht. Drang tot betere organisatie evenmin. Men wordt ja, ook door schade en schande wijs. Doch 't is niet de kortste weg en onze taak is 't, waar wij den weg kennen, die

onze klassegeneoten te wijzen. Die drang tot betere organisatie zou gekomen zijn, wanneer die arbeiders hadden gevoeld, dat naast hen stonden in hun strijd tegen de kapitalistische uitbuiting niet slechts een stelletje holle fraseurs, voor deze gelegenheid daaraan getrokken, doch de sociaal-democratie.

Het spreekt van zelve, dat niet elke strijd door ons gesteund zal moeten worden. Daarvoor kennen we onze „vrije broeders” te goed. Rustig, zonder overhaasting en elk geval naar zijn aard beoordeelende zullen we ons hebben af te vragen, of kan en moet gesteund worden, ja dan neen.

En nimmer zullen we een opzettelijk verkeerd gevoerde vaktaktiek hebben te steunen, een staking dikwijls door een klein groepje op touw gezet zonder eenig ander doel, dan om te staken, een staking soms begonnen, onnoodig en onbedachtzaam, met vooruit te ziene nadeelige gevolgen voor de betrokkenen. Daar zal slechts een waarschuwend woord onzerzijds op zijn plaats moeten en kunnen zijn.

Doch een algemeene taktiek, zooals die thans in volledigen omvang wordt voorgestaan door het N. V. V., waarbij nooit anderen dan aangesloten zullen worden gesteund, deze taktiek kan noch mag voor de sociaaldemocratie de algemeene taktiek zijn. Zij voert tot een isolement van de vakbeweging, die een ontwikkeling van het bewustzijn der arbeidersklasse van ons land aanmerkelijk zou vertragen. Zij is zeker ongemotiveerd in een land als het onze, waar nog zoo groote massa's van het te organiseren proletariaat buiten de vakbeweging staan en er nog in moet worden betrokken. Zij is dat nog des te meer door de economische toestand van ons land, dat groote groepen van arbeiders herbergt, die uiterst moeilijk zullen kunnen georganiseerd worden op vakgebied; voor wie het steeds zal zijn een poging tot organisatie, die dikwerf weer zal ineenvallen en opstaan. Daar zal het slechts het socialisme zijn, dat den vasten grondslag der organisatie zal kunnen vormen.

Met nog enkele opmerkingen over centralisatie en discipline zullen we een volgend maal deze serie besluiten.

Vrouwenkiesrecht.

Door de thans geldende kiesstelsels van verschillende landen is niet alleen in meerdere of mindere mate de arbeidersklasse onrecht, maar ook de vrouwen, de helft aller volwassenen zijn bijna zonder uitzondering van het kiesrecht uitgesloten, onze hoofdscha, het algemeene en gelijke kiesrecht, omvat zoowel het kiesrecht voor alle mannen als dat voor alle vrouwen. Daarom staan de beide afzonderlijke eischen arbeiderskiesrecht en vrouwenkiesrecht in nauwsten samenhang tot elkaar en bestaan tusschen hun voorstanders veel aanrakingspunten.

Ook daarin stemmen zij met elkaar overeen, dat voor beide energieke voorvechters opkomen uit de ontwikkeling der maatschappij zelve. Deze maakt het proletariaat steeds meer tot die belangrijkste productieve klasse der maatschappij, wier trotsch zelfbewustzijn zich niet langer haar politieke rechteloosheid laat welgevallen. En deze zelfde ontwikkeling werpt de oude economische verhoudingen omver, welke de vrouw afhankelijk en onzelfstandig maakten en daardoor den grondslag vormden van haar politieke onmondigheid. De vrouwen nemen steeds meer zelfstandig deel aan de productie, aan den maatschappijlijken arbeid in fabriek en kantoor. Er komt voornamelijk uit de middelklasse een klasse van vrouwen, die ongehuwd, zich zelfstandig door het leven moeten slaan, zich aan de meest uiteenlopende beroepen wijden en daarin als gelijkwaardige collega's naast de mannen staan. Van hun mannelijke collega's onderscheiden zij zich noch door hun bezigheid, noch door hun zelfstandigheid, hun verantwoordelijkheid en hun bekwaamheden, maar enkel door hun geslacht. Moeten zij daarom minderrecht zijn? Daarom zijn zij het allereerst, die van het trotsche gevoel harer economische positie uit, met hartstocht strijden tegen de politieke rechteloosheid van de vrouw. Zij vormen de ijverigste strijdsters voor het beginsel van het vrouwenkiesrecht.

Deze voorvechters van het vrouwenkiesrecht stemmen ook daarin met de arbeiders overeen, dat zij niet op een of ander rechtvaardigheidsgevoel der regeerende klasse rekenen. Zij weten, dat alleen strijd naar het doel voert en zij zijn bereid daarvoor offers te brengen. Dat heeft de engelsche kiesrechtvrouwen, de suffragettes, reeds dikwijls sympathie van onze kant toegevoerd. Ziet, zoo werd meermalen gezegd, hoe dapper zij voor hun zaak vechten en zelfs mishandelingen der politie en gevangenisstraffen trotseeren. Een voorbeeld voor ons!

Maar let men nauwkeuriger op, dan blijft er van een overeenkomst niet veel over. De strijdersmoed der engelsche suffragettes is niet alleen geen voorbeeld voor ons, maar de vorm waarin zij hem uiten verschilt hemelsbreed van onze strijdwijze en zou om organisatorische en propagandistische redenen voor het proletariaat onmogelijk zijn. Men denke zich sociaaldemocratische arbeiders, die door rumoer op de tribune de verhandelingen van het Parlement of een openbare politieke rede van een minister onmogelijk willen maken. Of wel een kiesrechtstrijder,

die ter bevordering van zijn doel bij een conservatief kopstuk met een zwaren steen de ruiten insmijt of een minister afranselt om hem voor het algemeen kiesrecht toegankelijk te maken. Men behoeft slechts zich de methodes der suffragettes op onze eigen strijd overgebracht te denken, om de kloof te ontwaren, die tusschen hunne opvatting en de onze gaapt.

De stelling, dat nieuwe rechten afgedwongen, den regeerders ontworsteld moeten worden, wordt bij hen tot het kleine en persoonlijke mismaakt. Deze vrouwen willen den dwang, die bij de arbeiders in een sterke machtsontwikkeling bestaat, uitoefenen door grofheden tegen de toevallig regeerende personen. Ieder die slechts een schijntje historisch inzicht bezit, weet, dat het niet afhangt van den goeden of kwaden wil van een Bethmann Hollweg of een Winston Churchill, van Heemskerck of Borgesius, of het gelijke kiesrecht voor Pruisen, het vrouwenkiesrecht voor Engeland, of hier te lande het A. K. ingevoerd wordt. Daarover beslist de wil van gansche klassen en onze betoogingen en andere strijdmiddelen zijn daarom dwangmiddelen tegen de heerschende klasse. Met wraakoefeningen tegen haar oogenblikkelijke vertegenwoordigers komt men niet verder. Maar juist daaruit blijkt het burgerlijk karakter dezer vrouwen, dat zij, wat in de algemeene verhoudingen grondvest is, aan den boezen wil van enkele personen toeschrijven, en deze daarom bitter haten.

Maar niet alleen uit den innerlijken grond van het betere inzicht, maar ook om bijkomstige redenen zouden de arbeiders zulk een taktiek niet kunnen aanwenden. Welk een vreeselijke straf zou niet den arbeider treffen, die met het uitgesproken doel vóór het kiesrecht bijv. in Pruisen te betoogen, een minister mishandelde. De kiesrechtstrijd der arbeiders is immers een klassenstrijd, waarin elke, ook de onschuldigste buitensporigheid der onderdrukte, opkomende klasse door de heerschers met woedende haat vervolgd en met gruwzame weerwraak gestraft wordt.

Maar de klassenstrijd is dan ook een groote en geweldige ernstige zaak, naast welke de kwaadaardige plagerijen waarmee de suffragettes de regeerende politici bedenken, belachelijke grappen zijn. Daaraan juist kan men zien dat haar strijd slechts een twist in de bezittende klasse is. Deze strijdsters voor het vrouwenkiesrecht blijven maar bourgeoisdames — juist hun brutaliteiten getuigen van den groven zin die voor de bourgeoisklasse typisch is — en zij worden door hun mannelijke klassegeneoten als bourgeoisdames behandeld. Minister Churchill nam de dame, die zijn gezicht met een rijzweep bewerkte, eenvoudig dit wapen af, en haar straf bestond daarin, dat zij borgtocht stellen moest en alleen als zij zulke vertooningen herhaalde, kans op een maand gevangenis kreeg. Niet dat wij die straf te licht vinden, maar wij willen die slechts met de straffen vergelijken die de voor zijn klasse strijdende arbeider dulden moet. Met deze straf komt tevens aan het licht hoezeer de strijd der suffragettes zonder kans op succes is, hoezeer innerlijke kracht eraan ontbreekt. Zij worden als lastige, half gekke, maar overigens ongevaarlijke fanatici aangezien en behandeld, waarmee men nu eenmaal scharrelen moet. Zij steunen slechts op een kleine laag der bevolking en daarom staan andere strijdmiddelen hun nauwelijks ten dienste.

Dat wil natuurlijk niet zeggen dat hun doel het dameskiesrecht, geen kans op succes heeft. In vele landen nijgt de bourgeoisie aldoor meer naar het beperkte vrouwenkiesrecht, als tegenwicht tegen het algemeen arbeiderskiesrecht, en zij zal zelfs het algemeene vrouwenkiesrecht aangrijpen, als zij gelooft zich door de politieke achterlijkheid der vrouwen een uitstel der executie te kunnen aanschaffen.

Voor zoover het vrouwenkiesrecht door de vrouwen zelve zal worden bevochten, zal de kracht niet liggen in de lawaaige schare van suffragettes die haar machteloosheid onder opzienbarend optreden zoeken te verstoppen, maar in de groeiende klassebewuste massa der arbeidsters, die samen met de arbeiders strijden voor het algemeen kiesrecht voor mannen en vrouwen.

A. P.

Tweeërlei Taktiek?

In het nu achter ons liggende jaar hebben wij natuurlijk vaak met S. D. A. P.'ers, ook met de Marxisten der S. D. A. P., te strijden gehad. En het moet ons van het hart, dat in het algemeen helaas is gebleken, hoe de Marxisten der S. D. A. P. — met enkele uitzonderingen — zich tot knechtendiensten in de oude partij moesten leenen. Het sterkst kwam dit wel uit in debatten met Loopuit en Mr. Mendels, en in de bekende houding van Van der Waerden als Voorzitter der S. D. A. P.-vergaderingen. Als het de taak of althans het werk van het revisionisme en de S. D. A. P. is, om de werkelijkheid van politiek en maatschappij te verdoezelen, dan inderdaad is bijv. de „Marxist” Mr. Mendels eerste dienaar van het revisionisme in de S. D. A. P. Immers zooals deze in zijn Kerstpreek te Rotterdam en later in het debat de hem bekende waarheid en werkelijkheid deed schuil gaan achter voor zijn S. D. A. P.-gehoor aangename en ophitsende praatjes, zoo heeft zelfs Mr. Troelstra het hem nog nooit voorgedaan. Voor die zelf-ontmaskering zij dezen „Marxistischen” revisionistenknecht hier openlijk dank gebracht.

Tot knechtendiensten moesten zij zich leenen, zeiden wij. Maar — met enkele uitzonderingen. Zoo heet bijv. Mevr. Roland Holst openlijk en ruiterlijk haar oude

meeningen en haar scherpe kritiek op de S. D. A. P. gehandhaafd, ook in debat. En, op de kwestie, waarom zij dan toch in de S. D. A. P. bleef, antwoordde zij, voornamelijk met haar liefde tot de eenheid, met haar ontzaglijke afkeer van scheuring in de organisatie.

Thans is echter verschenen een Orgaan van de Federatie Twente eener S. D. Jongelieden-Organisatie. Het is het Orgaan van een plaatselijke Jongelieden-Organisatie, speciaal opgericht om scheuring te brengen in de bestaande landelijke S. D. Jongelieden-Organisatie *De Zaaier*. In dit Orgaan vinden wij natuurlijk een stuk van Leeuwenburg. Maar ook een stukje getiteld *Soc. Dem. en Anti-Militarisme* en geteekend H. R. H. Tenzy — wat wij eigenlijk hopen — dit stuk een oud artikel is van Mevr. Roland Holst en listiglijk buiten haar weten door de jeugdige scheurmakers geplaatst, vragen wij: Waarom tweeërlei taktiek? Waarom in de revisionistische S. D. A. P. gebleven om vóór-al de eenheid te willen bewaren? En waarom dit jeugdige stelletje gesteund om scheuring te bevorderen? Als gedelegeerde van *De Zaaier* in de Internationale Jongelieden-Organisatie, rust op Mevr. Roland Holst toch zeker de taak deze organisatie te versterken, niet haar te verdeelen en te verzwakken.

— In het belang der organisatie van jonge arbeiders hopen wij op eenige opheldering. W.P.

Uit het Buitenland.

Frankrijk. Er is in de Fransche partij een debat ontstaan, dat duidelijker dan ooit aan 't licht brengt, hoe diep de verschillen in de Fransche, gelijk in alle andere socialistische partijen zijn, en hoe kunstmatig in vele opzichten die geschillen soms worden overbrugd, tot ze bij een gelegenheid, die de praktijk van den klassenstrijd raakt, eensklaps weer in volle duidelijkheid openbarsten.

Ditmaal betreft het de wet op de ouderdomspensioeneering, die, zooals wij reeds voor een paar weken meldden, eindelijk door den Senaat in een totaal verhandeld vorm is aangenomen en die nu terugmoet naar de Kamer opdat deze de wijzigingen onderzoekt, die de Senaat er in heeft gebracht.

Wij zeiden ook reeds, dat de wet, onder de vuile vingers van het edele drietal renegaten, Briand, Viviani, Millerand een voor de bourgeoisie zeer nuttige wet is geworden. De Fransche bourgeoisie krijgt er immers de beschikking door over een belangrijk gedeelte van het loon der geheele arbeidersklasse, ja van de kleine boeren, welk loon zij nu kan kapitaliseeren tot een bedrag, dat nu reeds geschat wordt op 13000 miljoen in 40 jaar — niet natuurlijk 13 miljoen, zooals door een drukfout in het vorig artikelje stond —, waardoor zij een prachtige secure belegging vindt voor haar overvloedig kapitaal. Immers: de sommen, die de arbeidersklasse op deze wijze moet opbrengen, dragen op die wijze rente ten bate der bourgeoisie. De bourgeoisie m. a. w. is er, door de „socialisten” Viviani etc., in geslaagd, wat ze in Frankrijk overigens nog niet had kunnen doen, behalve de meerwaarde ook nog een deel van de waarde der arbeidskracht, het loon, van de arbeidersklasse af te troggelen.

Wat wonder, dat tegen deze wet, die nu pas practisch aan de orde is gekomen, aangezien de Senaat ze nu heeft behandeld, — zoo lang ze nog slechts door de Kamer van afgevaardigden was aangevaard, wat reeds in 1906 gebeurde, was ze nog niets dan een verkiezingsmanoeuvre — de scherpste kritiek gekomen is van de zijde der arbeiders en van de sociaaldemocraten.

De Fransche vakverenigingen hebben zich reeds jaren geleden bij hare enquêtes gehouden door het Parlement, verklaard tegen de hoofdbeginselen waarvan deze wet uitgaat. Natuurlijk, want elke arbeider zal inzien, dat het eenvoudig een nieuwe roof van de bourgeoisie is, wanneer zij hem dwingt van zijn ellendig loon premies te gaan betalen voor een verzekering, waarvan slechts een klein gedeelte der arbeiders profiteert, die arbeiders, die 65 jaar worden, een gedwongen solidariteit van de loonslaven, waarvoor deze feestelijk bedanken.

En de Fransche Marxisten, Lafargue, Bracke, e. a. hebben zich in dezen, gelijk van zelf spreekt, bij de kritiek der vakverenigingsmannen, der revolutionairen, die zij overigens steeds in hun verkeerde taktiek 't meest consequent bekampen, aangesloten. Zij hebben de wet gekwalificeerd als een „afzetterij” der arbeidersklasse door de bourgeoisie.

En daar had men nu de poppen aan 't dansen! Jaurès is in de „Humanité” opgesprongen als een vertoernde leeuw. Dag aan dag schudt hij zijn manen en brult hij van woede, waarom? Omdat die wet zoo slecht is uitgevallen? Omdat de bourgeoisie de arbeiders weer eens heeft weten te bedonderen? Omdat de arbeidersklasse nog zoo zwak is, dat zij zich hiertegen niet kan verzetten? Geen denken aan. Omdat zijn „camarades” (partijgenooten) van links en omdat de mannen van de *Confédération du Travail* die wet niet mooi genoeg vinden, omdat zij in het

kapitaliseeren van de centen der arbeiders geen verheven toepassing van een „beginsel” zien, omdat zij, o grootste schande, getwijfeld hebben aan de zuiverheid en de eerlijkheid en de oprechtheid van den Franschen Staat, van de Republiek, met een hoofdletter alsjeblieft!

Nota bene, diezelfde Jaurès, die pas heeft ondervonden, hoe de Fransche Staat, de Republiek, nog steeds niets is dan een syndicaat ter behartiging van de belangen der bourgeoisie in het algemeen, en een lichaam, dat alle mogelijke syndicaten van afzonderlijke kapitalisten in staat stelt, de Fransche productieve klassen te berooven op een wijze, die veel schaamtelooser, veel cynischer is, maar vooral op veel grootere schaal, dan het beruchte Tweede Keizerrijk.

Die dit pas heeft ondervonden bij de „affaires” van den Westerspoorweg, diefstal 700 miljoen, van de Ethiopische spoorwegen, diefstal 2 miljoen, die het dezer dagen weer zal ondervinden bij de Wenzaffaire en bij die van de Oostelijke mijnen.

Een andere revisionist, Rouanet, niet minder boos dan Jaurès, heeft echter niet diens altijd eenigszins leeuwachtige boosheid, maar sluipt meer als een hyena om de Marxisten heen en zegt: Jullie doen beter de parlementaire actie op te geven, als je toch niets van het Parlement verwacht en jullie zijn overigens in de Internationale heelemaal onbekend; daar kennen ze zulke zonderlinge types als jullie niet. Daar werken ze allemaal practisch enz.! We kennen den toon en de muziek, hier van onze Hollandsche revisionistische geestverwanten.

Wat leert ons dit geval? Dit, dat het juist bij de praktische zaken, die welke het proletariaat 't meest raken in zijn belangen van het oogenblik, in zijn beurs, in zijn leven, in zijn gezondheid, dat daar juist de groote verschillen als de dag zoo helder te voorschijn komen tusschen de sociaaldemocraten, de communisten, de Marxisten, zij, die vóór alles de werkelijke kracht van de arbeidersklasse willen vergrooten en de reformisten, die de arbeidersklasse verzwakken, materieel en moreel, door hun geloof in de bourgeoisie.

Over het einddoel, ja, daar zijn we allemaal over eens. Jaurès en Guesde, Vliegen en Mevr. Holst, Bernstein en Liebknecht, maar voor de eenen is het een christelijke hemel, voor de anderen de werkelijkheid hier op aarde, waarvoor gevochten moet worden.

* * *

Oostenrijk. Het hoofdorgaan der S. D. A. P. haalde verleden hier iets aan uit een stukje van ons omtrent de Oostenrijksche Partij; en trachtte kort daarop aan te toonen, dat de practijk dier Marxisten, waarvan wij gezegd hadden, dat ze terecht kritiek oefenden op de daden der Oostenrijksche partij, volkomen in overeenstemming was met — die van de S. D. A. P.!

Nu, het orgaan van de S. D. A. P. gelooft natuurlijk zelf hier niets van. Vliegen en Troelstra als Marxisten! Waartoe dan het *Weekblad*?

Maar wij kunnen onze lezers nu nog weer met de woorden van een der voornaamste Oostenrijksche theoretici aantoonen, dat zooals wij reeds zeiden, de behoefte aan herziening, herziening in revolutionairen, Marxistischen zin, van de Oostenrijksche practijk levendig door die Marxistische theoretici wordt ingezien.

Naar aanleiding van het artikel van den redacteur der *Arbeiter-Zeitung*, Austerlitz, die, uit wanhoop over de machteloosheid van het Parlement, zoover was gegaan van de vraag te stellen, of niet een sterke man orde behoorde te stellen op de Oostenrijksche wanorde, schrijft O. Bauer in de *December-aflevering van „Der Kampf”* — overzicht van de *Neue Zeit*, aangezien wij het artikel zelf nog niet gelezen hebben. —

De langzame vooruitgang, dien de strijd der vakverenigingen brengt, leidt tot het geloof, dat men ook in dien staat schrede voor schrede zou kunnen voorwaarts komen, wat betreft machtsoppositie en hervormingen. Deze voorstelling vormt overal den wortel van het revisionisme. Zoolang het privilege-kiesrecht (curiën-kiesrecht) in den weg stond, kon deze voorstelling de massa's beheerschen: nu zien ze, dat de weg naar de macht niet gelijkmatig opstijgt, doch over hoogten en door dalen voert. *Wij komen niet van de eene hervorming tot de andere, maar van de eene catastrofe naar de andere.* Niet op een eendelooze reeks „positieve successen”, maar op doelmatige katastrofen, die ons verder vooruit zullen brengen, moeten wij ons voorbereiden. Het proletariaat heeft voor de sterke democratie te zorgen, die verhindert, dat een sterke regering alles regelt. De strijd tegen het nationalisme is onze hoofdtak. *Het intransigente internationalisme moge scharen van meelopers afschrikken*, maar het waarborgt ons, dat wij de catastrofe voor het proletariaat benutten.

Hiermede zijn wij het volkomen eens, al onderschrijven wij anders niet elken zin van Bauer.

v. R.

De heer Hugenholtz en de Marinebegroting.

Het was te voorzien, dat de merkwaardige toegevendheid, waarvan de heer Hugenholtz tegenover de Marinebegroting heeft blijk gegeven, van de zijde onzer partij niet onopgemerkt zou blijven. De leider der S. D. A. P.'sche Kamerfractie de heer Troelstra, heeft dan ook reeds eenige malen de gelegenheid gehad zich op dit punt tegenover onze debaters te verantwoorden. Eigenaardig is het, op te merken hoe zich in korten tijd zijn meening daaromtrent heeft ontwikkeld. In Den Haag verklaarde Troelstra hetgeen De Visser daarover had gezegd kortweg voor gelogen. Enkele dagen later — in de beruchte Delftsche vergadering — was hij reeds een weinig meer gereserveerd, en in de Kerstvergadering te Amsterdam noemde hij de uitlating van Hugenholtz „ongelukkig”. De heer Hugenholtz, door deze snelle evolutie van zijn politieke voorganger blijkbaar verontrust, heeft nu in *Het Volk* een poging gedaan, om zijn houding goed te praten, en tevens zijn lezers voor de zooveelste maal te laten rillen van de slechtheid van Wijnkoop.

Hij wil de bewuste zinsnede in haar verband gelezen hebben; wij gaan daarmee accoord, maar betwijfelen of dit voor hem de zaak beter maakt. Tweemaal heeft hij „het principieel voorbehoud” gemaakt. Het loont de moeite, het principe van den heer Hugenholtz eens nader te bezien. Hijzelf geeft er de volgende korte samenvatting van: „De noodzakelijkheid en de mogelijkheid van de verdediging onzer kust door middel van oorlogschepen is voor mij nog altijd een open vraag”. En iets verder: „Mocht eenmaal de overtuiging gevestigd worden, dat afzonderlijke kustdefensie met oorlogschepen noodig en mogelijk is, dan” enz. Sterker bevestiging van hetgeen dezerzijds aan den heer Hugenholtz werd ten laste gelegd is wel niet denkbaar. De vraag of een maritieme kustverdediging noodig en mogelijk is, is voor hem nog niet beslist; hij laat de kans open dat eenmaal die overtuiging gevestigd zal worden. Wij laten het gaarne aan de lezers over, om het socialistisch gehalte van dit „principe” te beoordeelen.

Het is eenigen tijd geleden uitgelekt dat de koortsachtige ijver, waarmee tegenwoordig de Hollandsche Ministers van Marine nieuwe schepen laten bouwen voor de z.g. kustverdediging, o.a. zijn ontstaan dank aan een door keizer Wilhelm aan koningin Wilhelmina verstrekte opdracht. De Hollandsche „kustverdediging” is dus in werkelijkheid mede een wapen in de hand van Duitschland tegenover Engeland; haar strekking is Nederland mee te slepen in den militaristischen bewapeningswedstrijd die uitloopen moet op een ontzaglijke botsing van de groote elkander bekampende wereldmachten. Men moet wel het meest elementaire inzicht in den ontwikkelingsgang der kapitalistische maatschappij missen om niet te beseffen, dat in deze „Sturm und Drang”-periode onwrikbaar standhouden voor de arbeidersklasse uiterste noodzaak is, waarvan iedere afwijking in haar gevolgen voor het proletariaat misdadig kan zijn.

Over zijn even „principieel” standpunt inzake de aanschaffing van een onderzeeboot, zwijgt de heer Hugenholtz in *Het Volk*. Mogen wij dit als een stilzwijgende toestemming beschouwen? Wij vinden deze kwestie te ernstig om haar stilzwijgend te passeeren, en willen dus — om de betichting van valsche voorstelling te vermijden — het betreffende deel zijner rede woordelijk overnemen, als eenig commentaar ons veroorloovend een enkele uitdrukking te cursiveren:

„Wij hebben met die onderzeebooten in geen enkelen oorlog eenige ervaring opgedaan. Het komt mij voor, dat wij in de *gelekkige omstandigheid* verkeerden, profijt te kunnen trekken van de ervaring van het buitenland; vakbladen geven ons voldoende inlichtingen omtrent verbetering, die ook in dat wapen worden aangebracht; *het wordt langzamerhand gemeen goed en wij kunnen, wanneer het eenmaal een zekere volmaaktheid heeft bereikt, er altijd nog over denken tot aanschaffing van dat wapen over te gaan en dan zal het niet lang behoeven te duren, of wij hebben zoo'n wapen in ons bezit.*”

* * *

Als wij zoo de verhouding overzien waarin de S. D. A. P. tot het militarisme is geraakt, dan zien wij hoe weergalootslim het was van burgerlijke politici van het slag van Borgesius, om juist in dit stadium van de ontwikkeling van het revisionisme hun leus aan te heffen van bezuiniging op militaire uitgaven, en hoe zij er in geslaagd zijn daardoor aan de S. D. A. P. de anti-militaristische gifstanden uit te trekken.

Maar het is een dier eigenaardige werkingen van de dialectiek, die met de ernstigste zaken een loopje neemt en tegelijk in al haar luimigheid zoo diep ernstig is, dat diezelfde manoeuvres der burgerlijke politici ons de wapenen verschaffen waarmede wij, schijnbaar de S. D. A. P. bestrijdend, over haar heen de plannen der bourgeoisie vrijdelven.

B. C.

De achteruit krabbelende Krabbe

Jaren geleden was er een zeer vooruitstrevend demokraat te Amsterdam, een zekere Mr. Krabbe. Thans is hij Prof. te Groningen en doet zijn best zijn „demokratischen” kollega Treub in reaktionaire denkbeelden de loef af te steken. Men weet Treub, de glorie der vrijzinnig-demokraten, ziet in het „individualistische” Algemeen Kiesrecht niet meer het ideaal. Nu ja, het is nog wel goed voor de Tweede Kamer, en de lui die het daarvoor hebben willen, moeten maar zien hoe ze het krijgen. De vrijz.-dem. Prof. doet echter aan de strijd daarvoor eigenlijk allang niet meer mee, en voor

de Eerste Kamer wil hij gelijk bekend een „proef” met het zgn. „organisch” Kiesrecht — Kiesrecht in groepen, waarbij de macht van het getal der arbeidersklasse niet tot zijn recht kan komen.

Prof. Krabbe, óók demokraat, óók vurig voorstander van het Alg. Kiesrecht, verheugt ons thans in het deftige tijdschrift der burgerlijke „demokratie” *De Gids* weer eens met een kijkje in de bedoelingen dier heeren. In de eerste plaats bepleit hij het goed recht der Eerste Kamer, terwijl iedereen weet dat de democratie ééne Volksvertegenwoordiging eischt. Een Eerste Kamer kan in elk geval het werken van een werkelijke Volksvertegenwoordiging slechts tegenhouden. Daarom is het trouwens demokraten à la Krabbe en Treub juist te doen. Verbetering van een „onvolkomen” tot haar recht gekomen vertegenwoordiging des volks, noemt de Prof. dat.

Maar Prof. Krabbe krabbelt meer nog achteruit dan Prof. Treub. Hij wil van de Eerste Kamer notabene een onontbindbaar kollege maken, een rechtskollege, dat enkel de taak heeft om te beslissen, of door een in de Tweede Kamer aangenomen wet de „rechts-behoefte” des lands wel is bevredigd. Uit professorale ingewoent taal overgezet wil dit zeggen, dat Prof. Krabbe van de Eerste Kamer een soort politiek-reaktionair, Amerikaans gerechtshof wil maken met de bevoegdheid de wetten te toetsen, en, als ze te licht bevonden worden voor het „algemeen” d. i. kapitalistisch belang, ze ook te verwerpen. En dit alles buiten eenige controle van het volk, daar deze Eerste Kamer een kruidje-roer-me-niet zou zijn, en volgens Prof.'s wensch niet ontbonden zou kunnen worden!

Merkwaardig hoe ook hier weer een der vurigste burgerlijke demokraten ten slotte een voor zijn eigen „demokratie” doodsbenauwd bourgeois blijkt te zijn. Dit is trouwens het eenige aktueele belang van Prof.'s artikel, want ingevoerd wordt dit achtbare rechterlijke kollege in Holland voorloopig nog niet.

Maar nog eens, men zij voor de burgerlijke democratie op zijn hoede. Ze is, gelijk men ziet, steeds onbetrouwbaar.

Wp.

De vrijzinnig-democraat Ketelaar, en de vrijheid voor den onderwijzer.

Toen mij de Kamer-verslagen onder de oogen kwamen, waarin de vrijzinnig-democraat Ketelaar zoo heftig te velde trok voor den onderwijzer, dacht ik onwillekeurig: Wat een bedrog!

Zeer te recht schreef B. C. in zijn parlementaire kroniek van de vorige week:

„Voor den vorm liet de vrijzinnig-democraat Ketelaar nog een zwak protest hooren.”

Zeker voor de vorm. In de werkelijkheid doet hij zoo goed mede als elke reactionair.

Toen het vorige jaar (ik was nog lid van de gemeenteraad) in Weesp een onderwijzer moest benoemd worden, hadden 17 onderwijzers gesolliciteerd, waarvan er, natuurlijk in overleg met de Schoolopziener (Ketelaar is hier Schoolopziener), 3 door B. en W. aan de raad werden voorgelegd om een keus te doen. Nu was er ditmaal door het hoofd bij de stukken een lijst gelegd met een verklaring, hoe zij aan die drie kwamen. Die lijst bevatte al de 17 namen. Er werd bij voorbeeld gezegd: 8, 9, 11, 15, 17 zijn te jong, 3, 4, 6 missen die of die acte. Nummer een luidde: *Na bekomen inlichtingen, geschraapt*, en die N°. 1 was . . . de sociaal-democraat Hegeraat van Nijmegen. Ik informeerde onmiddellijk per telegraaf of het de bekende Hegeraat was, en ja wel, hij was het.

Toen de bewuste raadsvergadering plaats had, vroegde ik aan B. en W., of ze mij ook konden inlichten, wat voor „inlichtingen” dat waren. Dat konden ze niet.

Ik sprak toen het vermoeden uit dat het was, om dat die man Sociaal-democraat was.

En toen men mij weigerde in te lichten, vroegde ik een interpellatie aan.

Na de raadsvergadering verzocht de Voorzitter mij even in zijn kamer te komen en vertelde dat het buiten hem om was gegaan, het kwam van de Schoolopziener. Met het oog op de interpellatie onderzocht ik de zaak, en bleek mij dat de *vrijzinnig-democratische Schoolopziener Ketelaar had geadviseerd No. 1 den onderwijzer Hegeraat niet te nemen; hij was zoo wispelturig.*

Voordat de interpellatie plaats kon hebben sneed de S. D. A. P. voorloopig mijn politiek leven af.

Ik meen dat dit stukje kan bijdragen het bedrog ook der vrijz. dem. bourgeoisie te toonen. Mooie woorden en slechte daden

G. A. VADER.

Van de Afdeelingen.

Delft. Woensdagavond hield de afd. een openbare vergadering met L. de Visser als spreker over «De Staatsbegroting en de Arbeiders.» 40 hoorders lusterden aandachtig naar de frische, socialistische rede. Er was geen debat. Het aantal bezoekers, waaronder slechts een enkele S. D. A. P'er, was voor ons buiten alle verwachting, en tevens het bewijs, dat we ook hier gehoor gekregen hebben bij de arbeiders. Onze strijdlidelen zingende ging de vergadering uiteen.

Almelo. De cursus «De strijd die de arbeiders voeren tegen de kapitalistische klasse,» spreker Gorter, is Zondag geëindigd. Zoowel hier als in Enschede en Hengelo zijn alle vier vergaderingen uitstekend geslaagd. In debat kwam o. a. een Marxist, die meende in de S. D. A. P. te moeten blijven, en het verkeer vond, dat onze partij was opgericht. Gorter antwoordde uitstekend, en dit debat was dan ook een flink succes voor ons. Zoo werken wij steeds door ter verbreiding van ons beginsel.

Leiden. Het is een lust, zoals ons cursussen slagen. Die van S. de Wolff over «De 80 jarige oorlog als klassenstrijd» was de eerste avond door 100 arbeiders bezocht. Na afloop had de voorzitter gelegenheid een schunnig stukje uit het plaatselijk orgaan der S. D. A. P. even onder het mes te nemen. De aanwezige schrijver verdedigde zich meer dan slap.

Korrespondentie. Eenige Afdeelingsberichten, de Vrouwenrubriek, en een artikeltje van S. te A., moesten o. a. blijven liggen tot het volgend nummer.